

«Деякі питання реформи місцевого самоврядування» - [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1910-2010-%D1%80>.

8. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади - [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>.

9. Інформація щодо децентралізації - [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/about>.

УДК 336.74

СУТНІСТЬ ТА ПОХОДЖЕННЯ ГРОШЕЙ

Ляшенко К.В.

Студент факультету економіки і права ХНЕУ ім. Семена Кузнеця

Анотація. Досліджено сутність, походження грошей та їх функції. Проведено порівняння сучасних коштів та товарних грошей.

Ключові слова: гроші, еквівалент, інфляція, грошова маса, кредитні гроші.

В сучасних умовах розвитку одна з найбільш спірних проблем пов'язана із сутністю сучасних грошей та відповідним питанням, що таке гроші. Гроші – це засіб вираження цінності товарних ресурсів у господарському житті суспільства, це універсальне здійснення цінності у формах, відповідних даному рівню товарних відносин. Гроші у своїй функції світових грошей забезпечують міжнародні розрахунки та рух капіталу між країнами. Також неможливо уявити без грошей функціонування ринкової економіки, оскільки вони є основою більшості економічних відносин. На сьогоднішній день ефективно та стабільно функціонуюча грошова система є базою для сталого економічного зростання.

Походження, функції та природу грошей пояснюють із різних позицій, їх в історії економічної думки склалося чотири:

- трудова теорія грошей (гроші розглядаються як специфічний товар);
- номіналістична теорія грошей (гроші розглядаються як умовні знаки);
- металістична теорія грошей (гроші ототожнюються із золотом, сріблом);
- кількісна теорія грошей (гроші немає внутрішньої цінності, тобто. вартості) [1].

Отже, гроші – це загальний еквівалент, за допомогою якого відбувається обмін. Гроші - це "мова ринку", гроші - це товар [2].

Першим видом грошей були товарні гроші, які з'явилися у тринадцятому столітті до нашої ери.

Товарні гроші – це форма платежу, що виражається у вигляді товарів, купівельна спроможність яких залежить від товарної вартості. У північних народів грошовою одиницею був олень, шкурки цінних хутрових тварин. В Африці в період колонізації у племен грошима служила пляшка рому. Трохи пізніше однією з форм товарних грошей виступали дорогоцінні метали.

Слід зазначити, що існує декілька основних відмінностей товарних грошей від сучасних коштів. Сьогоднішні паперові гроші не мають внутрішньої вартості, а товарні гроші мали дійсну вартість. Сучасні кошти є кількість товарів та послуг, яку можна обміняти, наприклад, на гривню чи долар, а товарні гроші були природним еквівалентом товарів, що купуються на них. Колись золоті монети могли виконувати всі властиві їм п'ять функцій золотого стандарту. Але його скасування призвело до виключення двох функцій: світові гроші та засіб утворення скарбів, які ніяк не можуть здійснюватися без золота як грошей. Сучасні ж кошти виконують лише три основні функції: засіб платежу, міра вартості, засіб обігу. Сучасні кошти мають різну ліквідність, а товарні гроші мали повну ліквідність, тобто вони швидко обмінювалися на товари та послуги.

Виникнення грошей грало ключову роль в розвитку давньої економіки, торгівлі, ремесел. Роль товарних грошей зводилася до задоволення повсякденних потреб, з розвитком суспільства стало пред'являтися більше вимог. Гроші не могли точно визначити цінність речей, що призвело до появи монет. Перші металеві монети в Київській Русі з'явилися в кінці X століття за часів правління князя Володимира. Карбувалися з золота, срібла та носили назву златники і срібники. Створення системи грошових знаків стало новим щаблем у розвитку держави. Монети грали роль міри вартості товарів [2].

На зміну монетам прийшли паперові гроші. Вартість паперових грошей визначається законом грошового обігу. Перші паперові гроші, як і монети

виконували функцію міри вартості. З розвитком суспільства відбувався розвиток кредитних стосунків і зміна об'єкта мінових відносин. Об'єктом мінових відносин став не товар, а товарний капітал. Це призвело до появи перших кредитних грошей.

Кредитні гроші – форма грошей, породжена розвитком кредитних відносин та основа сучасного платіжно-розрахункового механізму. Основні види кредитних грошей – це вексель, банкнота та чек. В період розвитку кредитних відносин гроші стали відігравати роль не тільки міри вартості, а й засобу формування грошового капіталу. У сучасному світі функціонують монети, паперові кошти, кредитні гроші і новий вид – електронні. Останні витісняють з ринку паперові.

У сучасних умовах держава розробляє та організовує грошову систему країни, що оголошує гроші, емітовані центральним банком, законним платіжним засобом, ставить перед грошовою владою мету захисту та забезпечення стійкості національної валюти. Структура сучасного грошового обороту, що базується на паперових грошах і втративши зв'язок із золотом, створює об'єктивні передумови для розвитку інфляційних процесів.

Інфляція, тобто знецінення, практично постійне явище в усіх країнах тому, що темпи зростання вартості товарної маси та послуг відбуваються нижчими темпами, ніж збільшення грошової маси державою. Чинники інфляції найчастіше мають фінансовий характер.

Головна роль грошей проявляється у їх участі у встановленні ціни товару. В економічних відносинах з іншими країнами гроші так само відіграють важливу роль. Не варто забувати про роль грошей у зовнішньоекономічних взаєминах для оцінки становища держави в галузі експорту-імпорту. Застосування грошей дозволяє оцінити вигідність виробництва кожного виду продукції. Гроші відіграють важливу роль у діяльності як окремого підприємств, так і держави в цілому.

Список використаних джерел:

1. Економічна теорія. Політекономія : [підручник] / [В. Базилевич, В. Попов, К. Базилевич та ін.] ; за ред. В. Базилевича. – 8-ме вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 702 с.

2. Зорбан А. Гроші у нашому суспільстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://obzorbankov.com.ua/uk/groshi-suspilstvo>.